

องค์การในการกำกับดูแลและควบคุมธุรกิจหลักทรัพย์

นายสุเทพ ลิ่วพงษ์กุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2533

ISBN 974-577-696-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016755

i 10310381

THE ORGANIZATION CONCERNING TO SUPERVISE AND
CONTROL SECURITIES BUSINESS

Mr. Suthep Leerapongkul

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws
Department of Law
Graduate School
Chulalongkorn University
1990

สุเทพ ลีพงษ์กุล : องค์กรในการกำกับดูแลและควบคุมธุรกิจหลักทรัพย์
 (THE ORGANIZATION CONCERNING TO SUPERVISE AND CONTROL SECURITIES BUSINESS) อ.ที่ปรึกษา : รศ.พิเศษ เสตเสถียร, อ.สุทธิชัย จิตรวาณิช, 144 หน้า.
 ISBN 974-577-696-3

การศึกษาเรื่อง "องค์กรในการกำกับดูแลและควบคุมธุรกิจหลักทรัพย์" มีจุดประสงค์หลักคือ เพื่อให้ให้เห็นการกำกับดูแลและควบคุมเกี่ยวกับธุรกิจหลักทรัพย์ในปัจจุบันยังขาดเอกภาพอยู่พอสมควร โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้อยู่หลายหน่วยงาน เช่น กระทรวงการคลัง ธนาคารแห่งประเทศไทย ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กระทรวงพาณิชย์ ดังนั้น ถ้าหากมีหน่วยงานที่จะรับผิดชอบโดยตรงขึ้นมา กำกับดูแลและควบคุมโดยเฉพาะ ก็อาจจะทำให้การกำกับดูแลในเรื่องนี้มีเอกภาพมากขึ้น ในปัจจุบัน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทำหน้าที่ 2 ประการอยู่ในองค์กรเดียวกัน คือทั้งบริหารกิจการและกำกับดูแล ซึ่งบางครั้งก็อาจจะขัดแย้งกันเองในลักษณะของหน้าที่และบางครั้งก็เข้าซ้อนกับหน่วยงานอื่น จึงเสนอแนวความคิดที่จะแยกอำนาจหน้าที่ทั้งสองประการนี้ออกจากกัน และให้ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยทำหน้าที่แต่เพียงบริหารกิจการเท่านั้น ส่วนการกำกับดูแลและควบคุมให้เป็นหน้าที่ขององค์กร ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อการกำกับดูแลและควบคุมธุรกิจหลักทรัพย์โดยเฉพาะ

องค์กรดังกล่าวจะทำหน้าที่ในการกำกับดูแลและควบคุมธุรกิจหลักทรัพย์ทั้งระบบของตลาดหุ้นคือ ในตลาดแรก (primary market) และในตลาดรองหรือตลาดหลักทรัพย์ (secondary market) รวมทั้งตลาดนอกกระเปาะ (over-the-counter market) และให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมในหลักกฎหมายให้สอดคล้องกัน เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการควบคุม หรือในส่วนที่ยังขาดการควบคุม (เช่น การควบคุมการชักชวนให้ทำหนังสือมอบฉันทะ) และให้มีขอบเขตอำนาจหน้าที่ในการควบคุมธุรกิจหลักทรัพย์อื่น ๆ เช่น บริษัทที่ปรึกษาการลงทุน ฯลฯ

สำหรับการศึกษาในเรื่องนี้ได้ศึกษาไปถึงระบบและวิธีการควบคุมในต่างประเทศและในประเทศไทย เฉพาะในส่วนที่เป็นปัญหาอยู่ ซึ่งรวมทั้งระเบียบข้อบังคับและวิธีการในทางปฏิบัติขององค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลและควบคุมตลาดหุ้น

ท้ายที่สุดได้นำเสนอแนวความคิดในการจัดตั้งรูปแบบขององค์กรในการกำกับดูแลและควบคุมธุรกิจหลักทรัพย์ขึ้นใหม่ โดยกล่าวถึงโครงสร้างองค์กรผู้บริหาร และสถานภาพ ตลอดจนอำนาจในการกำกับดูแลและควบคุม รวมทั้งออกระเบียบข้อบังคับในตลาดหุ้นทั้งระบบ

ภาควิชา ..... นิติศาสตร์
 สาขาวิชา ..... นิติศาสตร์
 ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิสิต ..... *[Signature]*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... *[Signature]*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาฯ ..... *[Signature]*

SUTHEP LEERAPONGKUL : THE ORGANIZATION CONCERNING TO SUPERVISE AND CONTROL SECURITIES BUSINESS. THESIS ADVISOR : ASSO.PROF. PISES SETHSATHIRA, ARCHARN SUTHICHAJ CHITVANICH, 144 PP. ISBN 974-577-696-3

This study to "The Organization Concerning to Supervise and Control Securities Business" is, with a main objective, to indicate the lack of unity in the local current supervision and control over securities business as there are various institutions in charge thereof namely, the Ministry of Finance, the Bank of Thailand, the Security Exchange of Thailand and the Ministry of Commerce. Hence, to establish a special one to particularly take charge and responsibility would result in a harmoniously united operation. At present the Security Exchange of Thailand performs two functions itself which are administration and supervision and at times conflicts between them possibly arise as well as double performance with another institution occasionally can also take place. It is, therefore, to suggest an idea to separate each function from the other leaving the Security Exchange of Thailand to perform only the function of administration and giving the organization specially established the other of supervision and control particularly.

This special organization will handle the supervision and control over the whole system of capital market which comprises of primary market and secondary market including over-the-counter trading. Relevant laws are to be amended accordingly for efficient control so as to cover the parts yet to be under enforcement (such as proxy solicitation) as well as to govern other business related to investment e.g. investment advisors.

This study has touched the system and procedure of control currently existing abroad and in Thailand, only where there appears to be a possible rise of significant problems, including rules and regulations and practices of the organizations concerned in respect of supervision and control of the capital market.

Presented in conclusion is a concept of establishing a new organization to supervise and control the security exchange with brief details of its structure, status and authority in performing its functions and in issuing rules and regulations for the capital market.

ภาควิชา ..... นิตินิติศาสตร์
สาขาวิชา ..... นิตินิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิติศ ..... นิตินิติศาสตร์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... *[Signature]*

กิตติกรรมประกาศ

ในการเขียนวิทยานิพนธ์ เรื่ององค์การในการกำกับดูแลและควบคุมธุรกิจหลักทรัพย์ ผู้เขียนใคร่ขอขอบพระคุณ ท่านรองศาสตราจารย์พิเศษ เสตเสถียร และ ท่านอาจารย์สุทธิชัย จิตรวามิช เป็นอย่างมากที่ท่านทั้งสองได้ให้ความกรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาให้แก่ผู้เขียน ซึ่งนอกเหนือจากจะได้ให้คำปรึกษาและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างมากในการเขียนวิทยานิพนธ์นี้ แล้วท่านยังได้กรุณาหาหนังสือต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม และได้สละเวลาตรวจร่างและแสดงความเห็นต่างๆ ซึ่งผู้เขียนได้นำมาปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์นี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ผู้เขียนใคร่ขอขอบพระคุณ ท่านรองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ ไชวโฉกุล คณบดีคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้ให้ความเมตตา ซึ่งได้สอบถามถึงความก้าวหน้าของวิทยานิพนธ์ตลอดมา รวมทั้งท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์อติพันธุ์ เชื้อบุญชัย ซึ่งเป็นประธานกรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ อาจารย์ทวี วิวิทย์ อติรองผู้จัดการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย คุณวิระยุค พันธุเพชร ผู้อำนวยการกองนโยบายตลาดทุน และเจ้าหน้าที่กองนโยบายตลาดทุน สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง เจ้าหน้าที่ฝ่ายกฎหมายธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งได้สละเวลาให้คำแนะนำแก่ผู้เขียนได้ทราบถึงปัญหาในทางปฏิบัติที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ให้ประกอบการเขียนวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณ ท่านรองศาสตราจารย์พิชัยศักดิ์ ทรายางกูร กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการเขียนวิทยานิพนธ์นี้ให้สำเร็จลง และรองศาสตราจารย์ธัชชัย สุกผลศิริ รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในการชี้แนะขั้นตอนในการเขียน และเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ตลอดมา

ผู้ที่มีส่วนในความสำเร็จซึ่งผู้เขียนอดที่จะกล่าวคำขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ไม่ได้ คือ รองศาสตราจารย์ฉัฐพงศ์ โปษยะบุตร อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยรามคำแหง อาจารย์ประเสริฐ เรืองสกุล เลขาธิการกิตติมศักดิ์ขององค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก คุณบัณฑิต จิรวาฬพันธุ์ คุณรัตนาวดี เกกิงสุขวัฒนา คุณประวัติ อภินันท์ธนากิจ และ คุณกุลชน เจริญเรืองรังสี ซึ่งได้ให้ความสนับสนุนในทุกๆ ด้านมาโดยตลอด ขอขอบพระคุณ คุณวันเพ็ญ ศรีสุภาพ ผู้สละเวลาให้เป็นธุระจัดพิมพ์วิทยานิพนธ์นี้ได้เป็นอย่างดีเรียบร้อยสวยงามโดยไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย ขอขอบพระคุณเพื่อน ๆ ในภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ให้คำแนะนำ และเป็นกำลังใจกับผู้เขียนมาโดยตลอด ตลอดจนเพื่อน ๆ ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทที่	
บทนำ	1
1 ความเป็นมาและสภาพขององค์กร	8
ความเป็นมา	8
ลักษณะขององค์กรในปัจจุบัน	9
การซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดทุน	11
ตลาดแรกหรือตลาดหลักทรัพย์ออกใหม่	11
วิธีการเสนอขายหลักทรัพย์	12
การรับประกันการจำหน่าย	12
ตลาดรองหรือตลาดซื้อขายหลักทรัพย์	13
1. ตลาดหุ้นที่มีระบบแบบแผน	14
2. ตลาดหุ้นที่ไม่มีระบบแบบแผนหรือตลาดนอกระบบ	14
2 การกำกับควบคุมตามกฎหมายในประเทศไทย	15
1. พระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2517	15
องค์กรที่เกี่ยวข้องกับตลาดหลักทรัพย์	16
1. องค์กรกำกับและควบคุมดูแลตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ...	16
2. องค์กรที่ปรึกษา	16
3. องค์กรกำหนดนโยบาย	18

4.	องค์กรบริหาร.....	18
	สิทธิและหน้าที่ตามพระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.....	18
2.	พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงิน ธุรกิจหลักทรัพย์และ ธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ.2522.....	29
	ความเป็นมา.....	29
	องค์กรในการกำกับดูแลและควบคุม.....	31
	วัตถุประสงค์ในการควบคุมบริษัทหลักทรัพย์.....	33
3.	ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ 3 ลักษณะ 22 หมวด 4.....	34
	ความเป็นมา.....	34
	องค์กรในการกำกับดูแลและควบคุม.....	34
	คุณสมบัติของบริษัทจำกัด.....	35
	อำนาจหน้าที่บางประการที่เกี่ยวข้อง.....	35
4.	พระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ.2521.....	37
	ความเป็นมา.....	37
	องค์กรในการกำกับดูแลและควบคุม.....	38
	คุณสมบัติของบริษัทมหาชนจำกัด.....	38
	อำนาจหน้าที่บางประการที่เกี่ยวข้อง.....	39
3	การกำกับดูแลและดูแลตามกฎหมายในต่างประเทศ.....	40
	1. การมีองค์กรเดียวเฉพาะขึ้นมากำกับดูแลและควบคุม.....	40
	2. การใช้หน่วยงานที่มีอยู่แล้วกำกับดูแลและควบคุม.....	40
	สหรัฐอเมริกา.....	41
	อังกฤษ.....	77
4	บทวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้น.....	104
5	สรุปและข้อเสนอแนะ.....	127
	สรุป.....	127
	ข้อเสนอแนะ.....	128

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม.....	135
ประวัติผู้เขียน.....	144